

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 2. Vtrum requiratur determinat a quantitas panis, & vini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

37

Q V Æ S T I O LXXIV.
De materia Eucharistiæ quantum ad speciem.

In Octo Articulos diuisa.

ARTICVLVS I.

*Utrum materia huius Sacramenti
sit Panis & Vinum?*

Notandum est, Varias fuisse hæreses circa materiam huius Sacramenti, quarum præcipuas recenset D. Thomas.

Sed Veritas Catholica est, materiã huius Sacramenti esse Panẽ & Vinum. Colligitur Matt. 26. Marci 14. Luca 22. & 1. ad Cor. 11. vbi Dominus in institutione huius Sacramenti tantum panem & vinũ adhibuit: semperque hæretici sunt habiti ab Ecclesia, qui aliam materiã adhiberent.

Primaria ratio est voluntas Christi. Cõgruentiã sunt: Primò, Quia pane & vino homines reficiuntur corpore; panis enim corroborat, & vinum lætificat: ergo conueniens erat, vt in his institueretur hoc Sacramentum, quod est refectio, & recreatio animæ; præsertim cum hæc apud omnes gentes facillè habeantur. Secundò, Quia hæc, dum seorsim nobis exhibent corpus, & seorsim sanguinem, optimè representant Christi passionẽ, per quam sanguis à corpore fuit separatus. Hoc autem Sacramentum, est cõmemoratio passionis Christi. Tertiò, Quia hæc materia optimè representat nobis effectũ huius Sacramenti; quæ respectu singulorum est robor & recreatio spiritus: respectu Ecclesiæ est vnio spiritualis membrorum in vno corpore & capite: panis enim ex multis granis in vnum coëuntibus constat, vinum ex multis acinis confluit.

ARTICVLVS II.

*Utrum requiratur determinata
quantitas panis, & vini?*

Respondetur, Quantumuis magnam quantitatem panis & vini posse consecrari. Intelligitur, modò sufficienter sit præsens: v. g. monticulus panis, & lacus vini. Probat D. Thomas. Quia tantum potest consecrari, quantum sufficit, pro quantumuis numero fidelium, v. g. pro decem millionibus hominum: sed numerus fidelium semper potest esse maior, & maior: ergo & quantitas materiæ huius Sacramenti.

Ratio est, Quia panis & vinum, quantumuis magna quantitate, est verus panis, & verum vinum: ergo potest consecrari, modò alioqui sit præsens. Patet consequentia, Quia Christus absoluit dedit potestatem consecrandi panem, & vinum. Nec potest assignari aliquis terminus, quo hæc materia limitetur. Quod confirmatur; Quia hæc limitatio nõ potest delumi, nisi ex fine, vt in omnibus arte factis: finis autem est vsus huius Sacramenti: atqui non limitatur ex vsu, vt rectè ostendit D. Thomas.

Notandum in responsione ad 1. vbi D. Thom. ait, in rebus naturalibus materiã accipere deter-

minatam quantitã per comparationem ad formam determinatam; hoc propriè solum esse verum in viuentibus; hæc enim ab intrinseco, scilicet ex vi formæ, habent determinatam quantitã. Res inanimæ determinantur ab extrinseco, v. g. vel ab agente, vel ab inopia materiæ, vel à loco.

Vnde quantitas determinetur.

DVBIVM I.

*Utrum quantumuis parua quantitas
possit consecrari?*

Respondeo, Nullam esse ita paruam particulam, quin, si sub illa sit substantia panis & vini, possit consecrari. Et quidem, si loquamur de particula existente in toto, res est indubitata: dum enim totum consecratur, omnes partiçulæ eius, quantumuis minutæ, consecrantur. Dices, In toto homogeneo nõ datur pars minima; sed in infinitum potest dari minor, sub quã forma existat; ac proinde poterit deueniri ad tam minutam, vt sit insensibilis: ergo non poterit consecrari: Sacramenti enim materia debet esse sensibilis. Respondeo, Etsi per se seorsim non sit sensibilis, tamen est sensibilis confusè in toto, in quo existit; ac proinde in ipso simul cum alijs poterit consecrari.

Si autè loquamur de particula separata, dicendum est, omnem quantumuis paruam posse consecrari, modò sub ea possit conseruari substantia panis & vini, & sit sensibilis; vt fatentur omnes Doctores.

Quòd si aliqua tam sit exigua; vt sub ea seorsim substantia propria exiltere nequeat, ea seorsim cõsecrari non poterit: quia reuerã non est materia; vtpote non habens substantiam panis, & vini. Talem tamen particulã dari posse, sequitur ex illorũ sententia, qui statuunt in homogeneis dari minimum naturale separatum, id est, minimã particulam, quæ separatim à toto possit naturã retinere: si enim hæc particula diuidatur, statim desinet ibi rei substantia, saltem per actionem corporis circumstantis, cui ob exilitatem non potest resistere.

Similiter, Si ita sit parua, vt naturaliter non sit sensibilis, consecrari seorsim non potest, etsi fortè substantia panis ibi subsit; quia materia Sacramenti debet esse sensibilis. Dices, Ergo si ab hostia consecrata separetur talis particula, desinet ibi esse corpus Domini, quamuis sub ea possit conseruari substantia panis: quod est cõtra Conciliũ Trid. sess. 13. can. 4. Respondeo, Negando Consequentiã: etsi enim talis pars seorsim non possit consecrari; consecrata tamen in toto potest post separationem retinere consecrationem; sicut vinum gelatum non potest consecrari; tamen si consecratum sit ante congelationem, non desinet ibi esse corpus Domini; & fortassis aqua vino mixta consecrari potest; & si separetur, manebit consecrata; seorsim tamen nõ potest consecrari. Denique, anima in corpore consecrari potest Sacramenti, non tamen sic consecrari potest extra corpus; quamuis extra corpus hanc consecrationem retineat.

H h h ij

DVBIVM

Quantumuis parua materia in toto existens est consecrabilis.

Si à toto sit separata

Si minimũ naturale.

Si insensibile.

Si particula consecrata fiat insensibilis, non desinet corpus Domini.

Huius Sacramenti materia est panis & vinum.

Tres Congruent.

Quantumuis magna quantitas consecrari potest.

Ratio.

DVBIVM II.

Qua presentia materia requiratur, ut possit consecrari?

Respondeo, Requiri, ut aliquo modo moraliter sit praesens; non enim panis, qui per totum orbem sparsim existit, vnico actu consecrari potest. Quanta autem debeat esse haec praesentia, difficile est explicare.

Primò, Satis constat debere esse talem, ut sensu percipi possit, & manibus designari. Patet ex illo pronomine demonstratiuo, *Hoc*. Ratio est, Quia cum Sacramentum sit res sensibilis, debet habere praesentiam sensibilem.

Vnde panis, qui post murum existit, non posset hinc consecrari, ut communiter DD. docent; quia moraliter, non potest esse sensibus praesens.

Similiter, si fingamus totam terram esse panem, & totum mare esse vinum, non poterunt vnico actu consecrari; quia haec proprie non sunt secundum se tota sensibus praesentia; ita ut sensus ad omnes partes externas possit aliquo modo pertinere. Nec refert, quod partes sint continuæ; quia hoc nihil facit ad humanam praesentiam: vnde remotiores partes, quæ sub sensum non cadunt, perinde se habent, ac si non essent alijs continuæ. Probabile tamen est, posse hæc consecrari, si virtute diuina sensibus fierent praesentia, sicuti legitur de S. Anselmo, quod aspectu etiam parietes penetrabat.

Certum tamen est, vinum in calice aperto, & panem in pixide clausa, posse consecrari: quia hæc per ipsa vasa designantur, & sensibus percipiuntur. Sic enim designantes dolium, dicimus *Hoc est vinum*.

Id autem quod à tergo est, non videtur posse consecrari, quia nõ potest percipi sensu, sic ut possit designari per pronomen *Hoc* sine addito.

Secundò, Quidam requirunt, ut ita propè sit materia, ut possit circa illam operari manibus, vel instrumento. Sed hoc non videtur verum, quia vis verborum hoc non postulat. In praxi tamen seruanda est Ecclesie consuetudo.

DVBIVM III.

Utrum Minister mente debeat determinare id, quod consecrandum est?

Respondeo, Debere: id enim postulat pronomen demonstratiuum *Hoc*. Idem suo modo cernitur in reliquis Sacramentis, vbi subiectum, circa quod fit actio, determinari debet. Ratio est, Quia omnis actio fit circa aliquid determinatum, non circa aliquid confusum.

Hinc patet, Quod si Sacerdos velit tantum consecrare dimidiam partem hostiæ, eamque mente determinet, illam solam consecrabit, non alteram; quamuis id graue esset peccatum. Si neutram designet; neutram consecrabit, etiamsi alteram confusè voluerit consecrare.

Similiter, Si ex decem hostijs velit consecrare quinque, non determinans eas, nihil efficiet.

Item, Si omnes partes proportionales intendat consecrare, nihil faciet: quod est contra Ioannem Maiorem; quia sunt indeterminatæ, ita ut à nulla mente determinari queant: v.g. omnes partes tertiæ, vel quartæ latentes in aliquo toto, & in infinitum procurrentes.

Materia sit sensu percipibilis.

Si sit post murum.

Si quantum tota terra vel totum mare.

Excipit casum.

Si pixis sit clausa.

Si à tergo.

Nõ requiritur ut circa eam possit operari.

Afirmatur.

Si solam designet dimidiam hostiæ.

Si quinque ex decem.

Si solas partes proportionales.

Denique non potest etiam hæc determinatio alterius arbitrio permitti, v.g. si intendas consecrare omnes formulas, quas ego designauero: quia de eo quod alter designat, non potes rectè dicere, *Hoc*, nisi tu ipse idem designes.

Aduertendum tamen, quando multæ sunt formæ, non esse necesse, ut earum numerum determines; sed satis est, ut velis omnes consecrare quæ ante te sunt, etiamsi aliæ super alias sint accumulatae, ita ut cerni nequeant.

Si determinationem alteri permittat.

Nota in Praxi.

ARTICVLVS III.

Utrum requiratur ut sit panis triticeus?

Respondeo, Propriam materiam esse panem triticeum: quod sic intellige, ut nisi triticeus sit, non constet Sacramentum.

Patet Primò ex Concilio Florentino, quod præcisè assignans singulorum Sacramentorum materiam, absolute statuit materiam huius Sacramenti esse panem triticeum, & vinum de vite: quo modo loquendi satis insinuat, hanc materiam esse necessariam ad Sacramenti substantiam. Nam ita vult panem esse ex tritico, sicut vinum ex vite. Atqui vinum vitis est absolute necessarium: ergo. Confirmatur; quia si dicamus Concilium loqui tantummodò de necessitate præcepti; nihil habebimus certi etiam in cæteris Sacramentis, de materia præcisè necessaria: ergo semper intelligendum est de materia absolute necessaria, nisi modus loquendi aliud insinuet: ut quando loquitur de aqua admiscenda in calice.

Secundò patet ex perpetuo Ecclesie vsu, & traditione: nusquam enim legimus in Ecclesia aliud genus panis ad hoc Sacrificium adhibitum.

Tertiò patet ratione D. Thomæ: Quia hic panis est maximè conueniens naturæ humanæ; & maximè vsitatus: nam certa panum genera solum vsurpantur inopiâ panis triticeo. Deinde, hic optime significat effectum huius Sacramenti, qui est corroborare.

Hinc patet panem hordeaceum non esse idoneum: quia constat non esse triticeum. Plinius enim lib. 18. c. 7. frumenti species facit triticeum, & hordeum.

Ex Traditione.

Ex Ratio- nis con- gruentia.

Excludit panem hordeaceum.

DVBIVM.

Utrum panis ex Secali, Spelta, Amyla sit consecrabilis?

Respondeo; Nullum panem esse consecrabilem, nisi verè & proprie sit panis, & constet tritico.

Vnde certum est, Primò, Massam crudam, aut elixam non esse consecrabilem; quia non est panis vsitatus, siue differat specie siue non à vero pane: hoc enim nihil refert, ut benè Scotus diff. 11. quaest. 6.

Secundò, Certum est, panem ex castaneis, fabis, pisif, milio, cæterisque huiusmodi leguminibus, vel seminibus, non esse consecrabilem: quia constat hæc nullo modo esse triticeum.

Tertiò, De Secali, quam D. Thomas videtur vocare *Siliginem* est dubium: Probabile tamen est esse consecrabilem. Ratio est; Quia non videtur substantia

Massa cruda & elixa.

Panis de leguminibus & seminibus.

Ex Secali.